

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

UNICORN OLMAK

Gizem ERİM ÖZÇELİK

Ekonomik Arařtırmalar ve Proje M¼d¼rl¼g¼

KONYA
Haziran, 2020
www.kto.org.tr

1. GİRİŞ

Unicorn, efsanevi tek boynuzlu at olarak bilinen ve girişimcilik dünyasında sıkça karşılaştığımız kavramlardan biri olmuştur. Aslında unicorn girişim, bir milyar dolar değerlemeye ulaşan girişim demektir. 90'lı yılların başında girişim şirketlerinden olan ve Silikon Vadisi'nde kurulan Apple, Microsoft, Google gibi şirketler yatırımcılar sayesinde bugün herkes tarafından bilinen birer marka haline gelmiştir. 2000'li yıllar ile birlikte bu girişimler hızla büyümüş ve günümüzde ise milyar dolarlık girişimlerin sayısı hızla artmıştır.

Türkiye'de girişimcilik ekosistemini geliştirmek ve unicorn olabilecek şirketleri gün yüzüne çıkartmak için çalışmalar sürdürülmektedir. İstanbul Ticaret Odası'nın yenilikçi iş fikirlerini ticarileştirmek, girişimciliği desteklemek amacıyla kurduğu Bilgiyi Ticarileştirme Merkezi (BTM) bunun somut örneklerinden biridir.

Küçük bir evin odasında, bir üniversitenin kütüphane masasında, durmaksızın yeni fikirler üretmek için çalışan bir kafada oluşan ve dünya çapında değer gören bu fikirler günün birinde unicorn olarak anılabilecektir. Tüm bu gelişmelerden hareketle unicorn kavramının içi doldurularak gerek dünyada gerekse ülkemizde unicorn olmanın aşamaları örneklerle okuyucuya aktarılmaya çalışılacaktır.

UNICORN OLMAK

Unicorn Nedir?

Yeni ekonominin temel taşlarından olan girişimcilik ekosisteminde son zamanların en çok konuşulan kavramı "unicorn" kavramı olmuştur. Peki nedir "unicorn girişimcilik" ve nereden geliyor? İngilizce bir kelime olan unicorn, "tek boynuzlu" anlamına gelmektedir. Mitolojide tek boynuzlu atı tanımlamak için kullanılan unicorn, kanı içildiğinde insanı ölümsüzleştiren ve öldürüldüğünde ise uğursuzluk getireceğine inanılan efsanevi bir hayvan. Buradan yola çıkarak kavramı hayatımıza sokan Cowboy Ventures' ın da kurucusu olduğu Amerikalı yatırımcı Aileen Lee olmuştur.

Peki nedir unicorn girişim? Unicorn girişim değeri 1 milyar doları aşan girişimler için kullanılan bir tabirdir. Unicorn sınıfına girmek, girişimci için bulunabileceği güzel bir noktayı işaret etmektedir. Çünkü değeri 1 milyar doları aşan bir girişimin önündeki imkanlar da farklı boyutlara ulaşmaktadır. Bu şirketler dünyanın farklı ülkelerinde bir çok insana iş imkanı sağlamaktadır. Ayrıca bütçeleri 50'den fazla ülkenin toplam bütçesini aşmaktadır.

Unicorn Girişimin Özellikleri

- **Tüketici Odaklı Olması:** Unicorn'ların yaklaşık %62'si B2C'dir. İş modeli, tüketicileri için uygun fiyatlı ürün ve hizmetler sunmaya odaklanmaktadır. Örneğin, "WeWork" yeni başlayanlar, küçük işletmeler, serbest çalışanlar ve büyük işletmeler için uygun fiyatlı çalışma alanı ve ofis kiralama hizmetleri sunmaktadır.
- **Yıkıcı İnovasyon:** Unicornların bir çoğu, mevcuttaki pazarların işleyişini bozan-değiştiren teknolojileri üretmektedir. Örneğin, Elon Musk'ın SpaceX, uygun fiyatlı uzay araştırmalarını gerçeğe dönüştürerek havacılık endüstrisini farklı bir noktaya taşımıştır.
- **Teknoloji Odaklılık:** Unicorn girişimlerin büyük çoğunluğu yazılımdır. Kalan kısmı da donanım ve ürün-hizmetlerden oluşmaktadır.
- **İlk Hamle Avantajı:** Unicorn girişimlerde; yıkıcı inovasyon, ilk hamle avantajı ile birlikte ilerler. Unicornlar yalnızca ilk hamle avantajından yararlanmakla kalmayıp sürekli yenilikler yaparak ve geliştirerek konumlarını korurlar.

Dünyada 470'in üzerinde unicorn şirket var. Değeri 10 milyarı aşan girişimler deacorn, 100 milyarı aşanlar için hectocorn tanımlaması söz konusudur. Henüz hectocorn olan girişim çıkmamıştır. Deacorn girişim ise 24 tanedir.

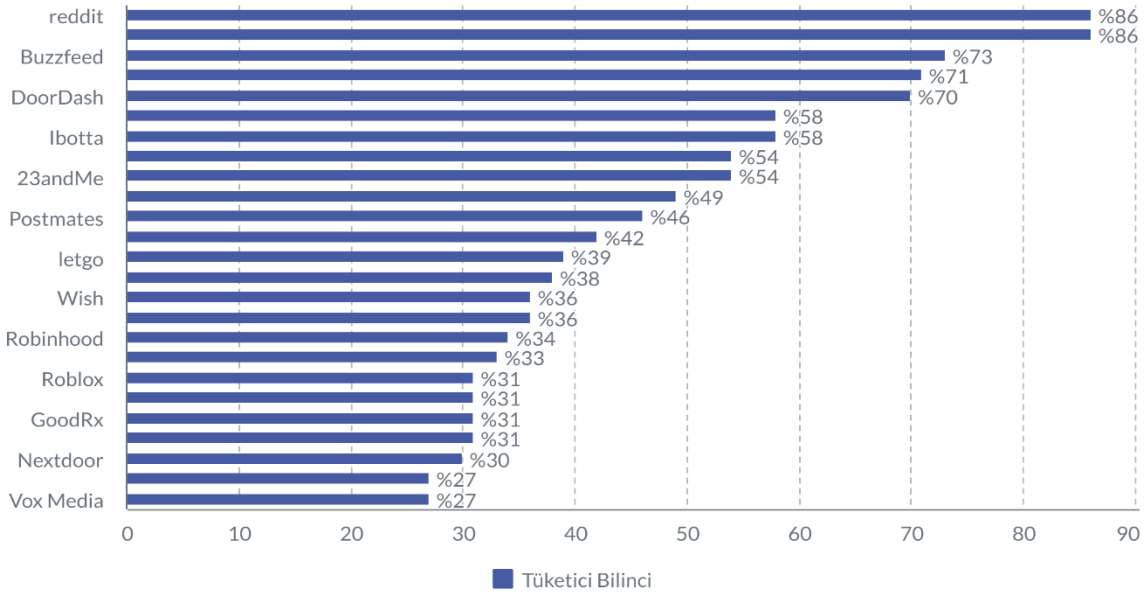
En İyi Unicorn?

Bu yıl itibarıyla, şu anda dünyada yaklaşık 473 tek boynuzlu at başlangıç şirketi olduğunu göstermektedir. Peki, bu unicorn şirketler arasında en iyisi hangisi? Yaratıcı hizmetler ve pazarlama danışmanlığı sağlayan bir firma olan McGuffin Creative Group ekibi, ABD'li tüketiciler arasında en popüler tek boynuzlu at başlangıç markaları üzerine yeni bir çalışma yürüttü. Digital Third Coast tarafından yürütülen anket, şirket değerlemesini, şirket büyüme oranını ve tüketici demografik özelliklerini karşılaştırarak en popüler tek boynuzlu at girişimini bulmuştur.

Çalışma, bir tek boynuzlu at şirketinin değerlemesi ile markayı tanıyan tüketicilerin yüzdesi arasında güçlü bir bağlantı ortaya çıkarmıştır. Örneğin, katılımcıların %86'sı 35 milyar dolar değerinde olan ve çoğu tek boynuzlu attan önemli ölçüde daha yüksek olan tatil kiralama platformu Airbnb'yi bilmiştir. Çıktılar ayrıca, bir tek boynuzlu at şirketinin büyüme oranının genellikle tüketici farkındalığıyla çok az ilişkisi olduğunu, JUUL Labs (günde 69 milyon dolar büyüyen) gibi şirketlerin sadece tüketicilerin % 36'sı tarafından bilindiğini göstermiştir.

En İyi Bilinen 25 Unicorn

Yukarıdaki grafikte değerlendirme ve marka bilinirliğine yönelik yapılan çalışma ile en iyi bilinen 25 unicorn şirketin tüketici bilinci değerlendirmesi grafiği gösterilmiştir. Tüketici bilinci, belirli bir markanın sunduğu birincil ürün veya hizmete aşina olduklarını söyleyen ankete katılan toplam tüketicinin yüzdesi olarak ölçülmüştür.

Çıktılara göre tartışma forumu Reddit (değerleme 1.8 milyar \$) ve tatil kiralama platformu Airbnb (değerleme 35 milyar \$) marka bilinirliği en yüksek şirketler arasında ilk sırada yer almıştır.

Yapılan çalışmada dikkate alınan bir başka ilginç ölçüm ise unicorn at listesinde bir yer kazandıktan sonra bu markaların çoğunun değer kazandığı hız olmuştur. Örneğin JUUL Labs, Aralık 2017'de bir tek boynuzlu at olduktan sonra günde 68 milyon dolar ve Epic Games, Ekim 2018'den beri günde 34 milyon dolar büyümüştür.

Unicorn Hikayeleri

2020 Yılıın Başlarında Unicorn Manzarası

Unicorn işletmeleri Piyasa değerlemesi açısından en iyi girişimler arasında yer alır. Buradan hareketle 2020 yılının başlarında unicorn girişimlerin görünüşüne bakmak gerekirse;

1. Uber: ABD'de çok fazla kullanılan ve rideshare işinde en önemli girişimlerden biri olan Uber'in piyasa değeri 62 milyar dolardır.

2. Xiaomi: Çinli bir donanım şirketi olan Xiaomi'nin pazar maliyeti 45 milyar dolardır.

3. Airbnb: Kısa süreli kalacak yer arayanlar ile evini kiraya vermek isteyenleri buluşturan ve dünyanın en büyük alternatif konaklama platformu olan Airbnb 25,5 milyar dolarlık bir değerlemeye sahiptir.

4. Palantir: Palantir Technologies, büyük veri analizi konusunda uzmanlaşmış özel bir Amerikan yazılım şirkettir. Piyasada bu şirketin maliyeti, 20,5 milyar dolardır.

5. Didi Chuxing: Didi Chuxing (eskiden Didi Kuaidi), Çin'de hizmet veren ulaşım ağı şirkettir, şirketin genel merkezi Pekin olup şirket akıllı telefonlar üzerinden araç ve taksi kiralama hizmeti vermektedir. 16 milyar dolarlık piyasa fiyatıyla Uber'in en büyük rakibidir.

6. Snapchat: 16 milyar dolarlık piyasa değerlemesiyle Snapchat, kullanıcıların fotoğraf ve video çekebildikleri, bunların üzerine not ekleme imkanı olan ve tüm bunları belli bir süreliğine paylaştıkları (1-10 sn.) bir sosyal mesajlaşma platformudur.

7. Meituan Dianping: Çin'den gıda ve küçük eşyaların teslimatında uzmanlaşmış bir unicorn'dur. Değerlemesi 15 milyar dolardır.

8. Flipkart: Flipkart, Bangalore, Karnataka, Hindistan merkezli bir Hint e-ticaret şirkettir ve değerlemesi 15 milyar dolardır.

9. SpaceX: Elon Musk tarafından kurulan ve 12 milyar dolarlık bir havacılık ve uzay taşımacılığı üreticisi-uzay taşımacılığı şirkettir.

10. Pinterest: Pinterest, her türlü görselin paylaşıldığı ve pano sistemiyle çalışan bir sosyal platformudur. 11 milyar dolara mal olan bu girişim dünyaca ünlü görsel tasarım ve ilham platformudur.

TÜRKİYE'NİN İLK UNICORN'U PEAK

2020 yılının Mayıs ayına kadar ülkemizden bir unicorn girişim ne yazık ki çıkmamıştır. Ancak yerli mobil oyun şirketi olan Peak, 1.8 milyar dolar karşılığında dünyanın en büyük oyun firmalarından ABD merkezli ve 2007 yılında kurulan Zynga'ya satılmıştır. Bu satış işlemi ile Peak Türkiye'nin ilk unicorn'u yani ülkemizin ilk milyar dolarlık girişimi olmayı başarmıştır.

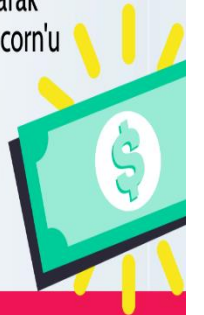
Peki 2010 yılında kurulan ve yalnızca 10 yıllık bir geçmişi olan Peak Games nasıl bu noktaya geldi?

 Peak Games 2010 yılında Sidar Şahin tarafından İstanbul'da kurulmuştur. Peak, 10 yılda Türkiye'nin yanısıra dünya mobil oyun pazarında da önemli bir yer edinmiştir. Peak, küresel bir tüketici teknolojisi şirketi kurma hayali üzerine kurulmuş ve geleceğe tohum ekme vizyonuyla çalışmalarını sürdürmüştür. Peak, yüksek yetenekleri ve güçlü değerleri bir araya getirerek hikayelerini şekillendirme hedefiyle hareket etmiştir.

Peak'in bünyesinde 100 kişinin çalıştığı, yaş ortalaması 29 olan ve bu özelliğiyle Türkiye'nin en genç ekipleri arasında yer alan bir şirkettir. Oyunları ile kendinden söz ettiren bu girişim, tüm Türkiye'de aynı anda gösterime girerek 41 kanalda 3 dakika boyunca ekranda kalan bir reklamla da adını geniş kitlelere duyurmuştur.

2010 yılından bu yana başarı basamaklarında adım adım ilerleyen bu firma, 2012 yılında yurt dışından girişim satın alan ilk Türk firma olarak anılmıştır. Peak Games, Suudi Arabistan'da yer alan Kammelna şirketini satın almıştır. 2017 yılında mobil uygulamalardan en fazla gelir elde eden 52 ülke arasında 37. sıraya yerleşen tek Türk firma olması açısından da önemli bir yere sahiptir. Yine aynı yıl, Peak kart oyunları bölümünü 100 milyon dolar nakit karşılığında Zynga'ya satarak, Okey Plus ve 101 Plus gibi hepimizin bildiği oyunların temelini oluşturmuştur.

 Yukarıda bahsettiğim oyunların yanında firma, Toy Blast, Toon Blast gibi oyunlarla da gündemde kalmayı başarmıştır. 2015 yılında piyasaya sürülen Toy Blast, dünya çapında en popüler bulmaca oyunlarından biri haline gelmiştir. Toon Blast ise, lansmanının yapılmasının hemen ardından ilk yılında 100 milyon kullanıcıya ulaşarak önemli bir başarı elde etmiştir. Zynga'nın, Peak Games'i 1.8 milyara satın alması ile firma Türkiye'nin ilk Unicorn'u olarak tarihe geçti. Bu Türkiye'nin girişimcilik ekosistemi açısından önemli bir ilerlemedir.

SONUÇ

Dünya'nın yıllardır gerçekleştirmeye çalıştığı dijitale yönelme ve dijital dönüşümü, Covid-19 virüsü aylar içerisinde başardı. Böylesine bir vesilenin hayırlı olup olmadığına bakılmaksızın şartlar hazır olduğunda gerekli olan gelişimden kaçmanın bir yolu yok. Virüsün yayılma hızını azaltmak için alınan fiziki mesafe önlemleri insanların birbirlerinden uzaklaşmalarını yani uçağa binmeme, otelde kalmama gibi önlemleri beraberinde getirdi. Bu sebeple insanlar evlerinde kaldıkları süreçte internete, online alışverişe, dizi-film izlemeye, video oyunu oynamaya ve e-ticaret platformlarına yönelmeye başladılar. Kargo şirketleri de bu dönemden nasibini aldı ve işlerin yoğunluğuna yetişemez hale geldiler.

2007 yılında kurulan Zynga'nın, 2010 yılında kurulan Peak Games'i alım işlemi işte böyle bir ortamda gerçekleşti. Birçok firma ödemelerde zorlanırken ve iş yapamaz hale gelirken bu olağanüstü durumdan zaferle çıkan, ülkemizin ilk unicornunun elbette ki bir farkı vardı. Peak Games'in başarısını sadece tüm dünyayı etkisi altına alan bir virüse bağlamak anlamsız olacaktır. Peki böyle bir girişimin diğerlerinden farkı neydi? Peak Games sadece Türkiye pazarını hedefleyen bir girişim olmamıştır. Tüm dünyayı pazarı olarak görerek faaliyetlerini bu doğrultuda planlamıştır. Halihazırda unicorn olmanın şartlarını taşıması da bir avantaj olmuştur. Sonuç olarak Covid-19 virüsü ile dijital dönüşüm birden hızlandığında Türkiye'nin ilk unicornu da böylece ortaya çıkmış oldu.

Krizi fırsata çeviren, riski göze alıp cesaretle ilerleyen, akılcı düşünerek adım atan her girişim sonunda takdiri hak eden işler başarmaktadır. Sadece 10 yıl gibi kısa bir sürede değerlendirilen bu yatırım tüm girişimcilere ve gençlere örnek teşkil edecek. Sonuç olarak herkesin aklının bir köşesine yazacağı motto: Gelecek girişimde ve dijitalde.

KAYNAKÇA

- <https://www.mediatick.com.tr/blog/unicorn-girisim-nedir>
- <https://www.cbinsights.com/research-unicorn-companies>
- <https://techstartups.com/2020/01/16/top-25-popular-unicorn-startups-world/>
- <https://peak.com/>
- <https://btm.istanbul/blog/turkiyenin-ilk-unicornu-peak-gamesin-tecrubelerle-bezenmis-basari-hikayesi>
- <https://www.dunya.com/kose-yazisi/turkiye-topraklarinda-ilk-unicorn-nihayet-goruldu/472152>
- <https://webmasto.com/degeri-1-milyar-dolari-asan-girisimlerin-sayisi-130u-gecti/unicorn-sirketler-listesi>
- <https://pitchbook.com/news/reports/2019-unicorn-report>
- <https://www.inacademy.eu/blog/whats-a-unicorn-startup-company/>
- <https://tracxn.com/d/unicorn-corner/2020>